

Fylkesmannen i Nordland
postmottak@fmno.no

Svolvær 28. februar 2012

KLAGE PÅ AVSLAG OM DOKUMENTINNSYN

Vi viser til avslag i dag, gitt av Vågan kommune i to omganger (vedlagt). Dokumentet omhandler eksternt utført juridisk vurdering av intensjonsavtale inngått av tidligere ordfører i Vågan kommune og en grunneier. Saken gjelder bygging av vei til alpinbakken i Svolvær. Etter først å ha blitt avslått med henvisning til offentlighetslovens § 14, har Vågan kommune endret hjemmel til § 15 etter vår klage, og argumenterer med at de vil «... *midlertidig* holde innkomne informasjon unntatt offentlighet for å skape ro og trygghet rundt det arbeid vi skal gjøre for politikerne».

Avslaget er ikke nærmere spesifisert enn §15.

Paragrafens første ledd kan ikke komme til anvendelse, da KS ikke er et underordnet organ. Ei heller § 15(2), som kun gir rett til å unnta de deler av et dokument som inneholder råd og vurdering om hvordan et organ skal stille seg i en sak. Dette følger direkte av ordlyden. Videre er det et krav at unntak skal være *påkrevd* av hensyn til en forsvarlig ivaretagelse av det offentlige sine interesser i saken. Dette skadekravet følger også direkte av ordlyden. **Vi vil med dette påklage avslaget.**

Vi minner om at § 15 (1) forutsetter at det er tale om enten et dokumentet som er innhentet fra et underordnet organ, eller som et departement har innhentet fra et annet departementet til bruk, til bruk for den interne saksforberedelsen.

Kravet om underordnet organ, er utdypet i Justisdepartementets «rettleiar til offentleglova»:

«Om eit organ er underordna eit anna vil fyrst og fremst avhenge av om det eine organet har omgjering- og instruksjonsrett overfor det andre organet. Etter offentleglova § 15 fyrste ledd fyrste punktum vil dessutan eit organ vere å rekne som overordna eit anna dersom det kan påleggje det andre organet arbeidsoppgåver på det aktuelle saksområdet.»

Det følger videre av veilederen at selvstendige rettssubjekt, for eksempel selskap som er eid av stat, kommune eller fylkeskommune, ikke er underordnet organ. Det samme gjelder selvstendig rettssubjekt i forhold til et annet selvstendig rettssubjekt, for eksempel mor- og datterselskap i et organ (punkt 7.3.2.2.).

I Justisdepartementets rettleiar til offentleglova, s. 98, er det presisert at § 15 er en svært begrenset unntaksbestemmelse, og at den altoverveiende hovedregel er at denne type dokumenter ikke kan unntas fra offentlighet:

«Utgangspunktet etter offentleglova er at det ikkje er høve til å gjere unntak for dokument som blir innhenta utanfrå til bruk i den interne saksførebuinga til eit organ.»

Offentleglova § 15 opnar likevel for at det i visse situasjonar likevel kan gjerast unntak frå retten til innsyn òg for dokument eller delar av dokument som er innhenta frå andre. Unntakshøvet for dokument innhenta utanfrå for den interne saksførebuinga etter offentleglova er vesentleg snevrare enn etter offentlegheitslova 1970.»

Departementet kommer med klare føringer for hvordan det tidligere nevnte skadekravet, skal praktiseres:

«Det er ikkje tilstrekkeleg for å gjere unntak etter offentleglova § 15 fyrste ledd fyrste punktum at dei ovanfor omtala vilkåra er oppfylde. I tillegg krevst det at unntak er naudsynt for å sikre forsvarlege interne avgjerdsprosessar. Dette er eit nytt unntaksvilkår, som innsnevrar unntakshøvet for dokument innhenta frå underordna organ vesentleg i høve til offentlegheitslova 1970.» (Vår utheving.)

I lys av dette stiller vi spørsmål ved om det er grunnlag for å unnta dokumentet. **Vi minner om at generelle premisser og faktiske redegjørelser, ikke kan unntas etter § 15 (2). Dersom dokumentet inneholder dette, skal denne delen av dokumentet utleveres.**

Vi stiller videre spørsmål ved om skadekravet er oppfylt – dvs. at unntak for hele dokumentet er påkrevd av hensyn til en forsvarlig ivaretagelse av det offentliges interesse i saken. Vi viser igjen til Justisdepartementets rettleiar, som redegjør nærmere for skadekravet på s. 108:

På bakgrunn av dette stiller vi spørsmål ved hvilken reell fare for det offentliges interesser i denne saken, som foreligger.

Vi minner også om at dette er en sak det er knyttet betydelig offentlige interesse rundt, noe som skal tillegges vekt i vurderingen av om unntak er nødvendig, jf. offentleglova § 11. Viser også til § 1 i offentleglova som legger klare føringer for tolkningen av de ulike unntaksbestemmelsene. Det følger av denne, og av formålet med offentlighetsprinsippet, at det er viktig med innsyn i utredninger som ligger til grunn for viktige avgjørelser i samfunnet. Først da har den enkelte samfunnsborger muligheten for å ha en begrunnet oppfatning av om staten forvalter samfunnets verdier rett.

Vi viser til ovenstående, og ber om en ny vurdering av vårt innsynskrav, herunder om deler av dokumentet kan frigis.

Med hilsen

Jan Eivind Fredly
Sjefredaktør
Lofotposten

Kopi:

Rådmann Tommy Stensvik, tommy.stensvik@vagan.kommune.no

Spesialrådgiver Rolf G. Nicolaisen, rolf.g.nicolaisen@vagan.kommune.no